

Informace

PROJEKTU KURIKULUM S

Kurikulum S přispívá k reformě středních odborných škol

V dubnu letošního roku odstartoval tříletý národní projekt Kurikulum S. Hlavní manažerka projektu Jana Kašparová v rozhovoru popisuje náplň, cíle a roli projektu v kurikulární reformě.

Jak konkrétně pomáhá projekt Kurikulum S středním odborným školám?

Hlavním záměrem projektu je poskytovat školám, tj. vedoucím pracovníkům škol, koordinátorům tvorby školních vzdělávacích programů (ŠVP) a učitelům, bezplatnou metodickou pomoc a radu při zavádění nových vzdělávacích programů.

Dá se tedy říct, že projekt přispívá k současné reformě středních odborných škol?

Určitě. Při přípravě a zavádění rámcových a školních vzdělávacích programů, což je podstatná část kurikulární reformy, narážejí školy na problémy, které jim my pomůžeme řešit. Ukazuje se, že koordinátorům a učitelům podílejícím se na zpracování ŠVP nestačí pouze vstupní školení nebo metodická příručka, ale že mají potřebu konzultovat problémy, které se objevují v průběhu práce na ŠVP. Někteří mají přitom zájem o odbornou kontrolu připraveného programu. To vše jim nabízí náš projekt.

S jakými problémy se školy potýkají nejvíce – s čím potřebují pomoci?

Problémů při tvorbě ŠVP mají učitelé řadu a jsou rozmanité. Záleží na tom, jak jsou na tvorbu ŠVP připraveni a motivováni. K hlavním problémům patří stanovení výukových cílů a výsledků vzdělávání, a to jak v profilu absolventa, tak v každém vyučovacím předmětu. Dalším problémem je pro školy rozpracování požadovaných klíčových kompetencí a průřezových témat. Někteří si nevědí rady s rozvržením vzdělávacího obsahu z rámcových vzdělávacích programů (RVP) do předmětů, zejména praktického vyučování, nebo s nastavením počtu hodin pro jednotlivé předměty.

V jaké fázi je vlastně reforma středního odborného vzdělávání nyní?

Kurikulární reforma odborného vzdělávání postoupila od pilotního ověřování k plošnému zavádění. V prosinci bude předáno do schvalovacího řízení dalších 45 RVP.

Jejich vydáním bude tvorba RVP dokončena. Na řadě škol probíhá v současnosti intenzivní tvorba školních vzdělávacích programů. Polovina středních odborných škol již zahájila výuku podle jednoho (ale i více) školního vzdělávacího programu. Ostatní střední školy se k nim přidají během příštích tří let.

„Školy se s problémy při tvorbě a zavádění školních vzdělávacích programů mohou obrátit na 11 nově vzniklých regionálních konzultačních center a na Národní ústav odborného vzdělávání“, říká Jana Kašparová

Kam se mají školy o radu nebo pomoc obracet?

Od října funguje v krajích jedenáct konzultačních center, která vznikla v rámci projektu při různých vzdělávacích institucích a školách a která nabízejí zmíněné služby školám přímo v regionech. Školy se mohou s problémy při tvorbě a zavádění vzdělávacích programů obrátit rovněž na NÚOV. Kontakty na centra i na nás jsou na webu projektu www.kurikulum.nuov.cz.

Jaké předpoklady musely instituce, které nyní fungují jako konzultační centra v regionech, ve výběrovém řízení splňovat?

Předně jsme chtěli, aby tyto instituce měly praktické zkušenosti s realizací kurikulární reformy v odborném vzdělávání, případně s tvorbou vzdělávacích projektů a programů, vazbu na odborné školy a zvláště pilotní školy, které již čtvrtým rokem vyučují

podle vlastních vzdělávacích programů. Samozřejmě, že požadavkem také bylo, aby měly lektory a konzultanty, kteří budou schopni kvalifikovaně pracovat s odbornými školami.

Součástí reformy škol je i nová maturitní zkouška, jejíž zavedení se stále odkládá. Bude se projekt Kurikulum S podílet nějakým způsobem na přípravě maturitní zkoušky na odborných školách?

Ano. Chceme se zaměřit na profilovou část maturitní zkoušky, která má prověřit, jak se podařilo splnit požadavky na odborné kompetence žáků. Spolu s pilotními školami se budeme zabývat také otázkou, jak zvýšit kvalitu a srovnatelnost profilových zkoušek.

Projekt má ve svém sloganu Pomoc školám k moderní výuce. Co si můžeme představit pod pojmem „moderní výuka“?

Zjednodušeně řečeno, je to takové pojetí výuky, které vede k tomu, aby žáci získali kromě vědomostí také potřebné klíčové a odborné dovednosti.

Lucie Šnajdrová

Co je Kurikulum?

Projekt Kurikulum S – Podpora plošného zavádění školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání je tříletý národní projekt, který realizuje MŠMT ve spolupráci s Národním ústavem odborného vzdělávání jako partnerem. Kurikulum S navazuje na projekt Pilot S a trvá od 1.4.2009 do 31.3.2012.

Hlavním cílem projektu je přímá pomoc středním odborným školám a konzervatorům v jejich reformě. Projekt nabízí učitelům a dalším pedagogickým pracovníkům odborných škol informace, metodické rady i možnost konzultací při zavádění školních vzdělávacích programů (ŠVP). Projekt má 3 hlavní aktivity:

- 1 Pomoc školám při tvorbě ŠVP.
- 2 Sledování výuky podle ŠVP na pilotních školách.
- 3 Rozvoj sociálního partnerství v odborném vzdělávání.

Konzultační centra pomáhají v krajích odborným školám

V říjnu 2009 zahájilo v krajích činnost 11 regionálních konzultačních center, která vznikla při vybraných školách a dalších vzdělávacích institucích v rámci projektu Kurikulum S. Konzultační centra pomáhají středním odborným školám při zpracování školních vzdělávacích programů (ŠVP).

■ V krajích nabízejí konzultační centra všem odborným školám a konzervatořím následující služby:

■ *Osobní konzultace* vedoucím pracovníkům škol, koordinátorům ŠVP, popř. dalším učitelům při zpracování ŠVP a jejich inovaci.

■ *Workshopy pro koordinátory a ostatní pedagogy* (zájemce z různých škol nebo celé školní kolektivy) k vybraným tématům tvorby a evaluace ŠVP, obecně pedagogickým i specifickým tématům a problémům odborného vzdělávání.

■ Spolupráci při sběru a šíření příkladů dobré praxe (PDP) odborných škol.

■ Do konce roku 2009 konzultační centra osloví školy ve svých regionech a na-

bídnou jim své služby. Zároveň provedou průzkum potřeb odborných škol týkající se zavádění ŠVP. Prostřednictvím průzkumu centra zjistí, jaké konkrétní požadavky mají školy na činnost konzultačních center s výhledem na rok 2010.

■ Nově ustavená konzultační centra byla vybrána v 1. kole výběrového řízení. Z druhého kola budou v následujících měsících zřízena ještě další tři centra, a to ve Zlínském, Ústeckém a Libereckém kraji. Centra koordinuje a metodicky řídí Národní ústav odborného vzdělávání (NÚOV). Než vzniknou zbývající tři konzultační centra, mohou školy ve zmíněných krajích využívat služeb ostatních, již fungujících center.

Přehled konzultačních center

U jednotlivých krajů je uveden název a logo instituce, adresa, webová stránka, kontaktní osoby a jejich e-mail.

Praha

Zařízení pro DVPP a středisko služeb školám Středočeského kraje

V Kolonii 1804, 288 02 Nymburk
www.vzsk.cz

Mgr. Jaroslav Borský (borsky@vzsk.cz)

Mgr. Jana Randáková (randakova@vzsk.cz)

Středočeský kraj

Středočeský vzdělávací institut akademie J. A. Komenského

Palackého třída 222, 288 02 Nymburk
www.sviajak.cz

PhDr. Ivana Šmejďová (ivana.smejdiva@seznam.cz)

Mgr. Klára Svobodová (klara.svobodova@centrum.cz)

Jihočeský kraj

VOŠ, SŠ, COP Sezimovo Ústí

Budějovická 421, 391 02 Sezimovo Ústí
www.copsu.cz

Ing. František Kamlach (kamlach@copsu.cz)

Ing. Hana Petru (petru@copsu.cz)

Plzeňský kraj

Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky

Sady 5. května 42, 301 14 Plzeň

www.kcvjs.cz

PaedDr. Dagmar Pančíková (pancikova@kcvjs.cz)

Mgr. Pavla Ježková (jezkova@kcvjs.cz)

Karlovarský kraj

Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky

Sady 5. května 42, 301 14 Plzeň

www.kcvjs.cz

Mgr. Pavel Janus (pavel.janus@kcvjs.cz)

Mgr. Pavla Ježková (jezkova@kcvjs.cz)

Pardubický kraj

Centrum celoživotního vzdělávání – zařízení pro DVPP Pardubického kraje

Sukova třída 1260, 530 02 Pardubice

www.ccvpardubice.cz

Mgr. Monika Jirásková (jiraskova@ccvpardubice.cz)

Mgr. Kateřina Kábelová

Královehradecký kraj

Školské zařízení pro DVPP Královehradeckého kraje

Štefánikova 566, 500 11 Hradec Králové

www.cvkhk.cz

Mgr. Marcela Nováková (novakova@cvkhk.cz)

Ing. Stanislava Stierandová

Kraj Vysočina

Vysocina Education, školské zařízení pro DVPP a středisko služeb školám

Žižkova 20, Jihlava

www.vys-edu.cz

Ing. Blanka Musilová (musilova@vys-edu.cz)

Mgr. Roman Křivánek (krivanek@vys-edu.cz)

Jihomoravský kraj

Středisko služeb školám a Zařízení pro DVPP Brno

Hybešova 15, 638 00 Brno

www.sssbrno.cz

PaedDr. Věra Hlavsová (hlavsova@sssbrno.cz)

Ing. Hana Pospíšilová (pospisilova@sssbrno.cz)

Olomoucký kraj

Centrum uznávání a celoživotního učení Olomouckého kraje

Rooseveltova 79, 779 00 Olomouc

www.cuok.cz

PaedDr. Jiří Polášek (jpolasek@ssprool.cz)

Ing. Petr Vepřek (veprek@vpsps-su.cz)

Moravskoslezský kraj

Ostravská univerzita v Ostravě

Dvořákova 7, Ostrava

www.osu.cz

Doc. Ing. Berta Rychlíková, CSc. (berta.rychlikova@osu.cz)

Ing. Svatopluk Slovák, Ph.D. (svatopluk.slovak@osu.cz)

Pilotní školy spolupracují s více než 400 sociálními partnery

Jednou z klíčových aktivit projektu Kurikulum S je problematika vzájemné spolupráce škol a sociálních partnerů, zejména zaměstnavatelů. Při spolupráci mezi podniky a školami mají žáci možnost doplnit své teoretické znalosti i praktickými poznatky a seznámit se s reálným pracovním prostředím. Znalosti, schopnosti a dovednosti absolventů škol pak lépe odpovídají požadavkům trhu práce.

Proběhlo dotazníkové šetření mezi pilotními školami

- Krátce po zahájení projektu Kurikulum S se uskutečnilo mezi pilotními školami úvodní dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjistit základní informace o spolupráci škol a zaměstnavatelů, a to zejména při zajišťování odborné praxe a odborného výcviku žáků v různých oborech vzdělávání.
- Z 27 pilotních škol dotazníky vyplnilo a zaslalo zpět 26 škol. Dotazníky však ne vždy obsahovaly všechny požadované údaje v takové formě, kterou by bylo možno bez dalšího zjišťování využít.
- Údaje o odborné praxi zaslalo 23 škol, 7 z nich neuvodilo délku spolupráce. Celkový počet firem a institucí spolupracujících s příslušnými pilotními školami je 419. Délka jejich spolupráce se pohybuje ve značném časovém rozmezí, převládá interval 3 až 15 let.
- Informace o odborném výcviku zaslalo 14 škol, 4 školy neuvodily délku spolupráce.

Celkový počet uvážených spolupracujících firem a institucí je 379. Délka spolupráce je obdobná jako u odborné praxe.

- V 8 školách realizují vzdělávací formu *fiktivních firem* v celkovém počtu 58.

Konkrétní příklady spolupráce škol se sociálními partnery

- Střední škola řemesel a služeb v Jablonci uvedla, že si žáci v oborech s maturitní zkouškou hledají pro odbornou praxi firmy samostatně.
- Střední škola hotelová a služeb v Kroměříži uvedla, že velmi cennými sociálními partnery jsou partneři zahraniční.
- Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola ve Varnsdorfu uvedla, že škola má celkem 160 externích pracovišť pro žáky střední školy a VOŠ.

Libuše Burešová, Pavel Petrovič
Školám děkujeme za poskytnuté informace.

Počet firem a institucí spolupracujících s pilotními školami

	Škola	Odborná praxe	Odborný výcvik	Fiktivní firma
1	SOŠ a SOU obchodní, Brno	5	27	6
2	Integrovaná střední škola automobilní, Brno	27	5	0
3	SPŠ chemická, Brno	39	-	0
4	SOŠ elektrotechnická, COP, Hluboká nad Vltavou	1	1	0
5	Česká zemědělská akademie v Humpolci, SŠ, Humpolec	7	4	2
6	SŠ průmyslová strojnická, technická a VOŠ Chrudim	28	17	0
7	SŠ řemesel a služeb Jablonec nad Nisou	xxx	60	0
8	Integrovaná střední škola Klatovy	5	27	0
9	Střední škola hotelová a služeb Kroměříž	5	10	1
10	VOŠ stavební a SPŠ stavební arch. J. Letzela, Náchod	78	1	0
11	Střední škola polytechnická, Olomouc	4	5	0
12	Střední zahradnická škola, Ostrava – Hulváky	41	-	0
13	SPŠ chemická akad. Heyrovského a Gymnázium, Ostrava – Zábřeh	31	-	0
14	Obchodní akademie Pelhřimov	xxx	-	39
15	Hotelová škola, VOŠ hotelnictví a turismu a Jazyková škola s právem jazykové zkoušky, Poděbrady	7	-	0
16	Integrovaná SŠ hotelového provozu a služeb Příbram	11	60	0
17	VOŠ, SŠ, COP, Sezimovo Ústí	14	12	1
18	Integrovaná SŠ technická a ekonomická Sokolov	21	27	0
19	Střední odborná škola Stříbro	4	-	1
20	VOŠ a SPŠ, Šumperk	5	-	5
21	Obchodní akademie, Hotelová škola a SOŠ, Turnov	31	91	0
22	Střední umělecko-průmyslová a VOŠ Turnov	18	-	0
23	SOŠ automobilní a SOU automobilní, Ústí nad Orlicí	4	12	0
24	VOŠ a SPŠ Varnsdorf	xxx	xxx	0
25	Obchodní akademie Vlašim	25	-	3
26	SPŠ polytechnická – COP Zlín	8	20	0

Zkratky: SOŠ – střední odborná škola, SOU – střední odborné učiliště, SPŠ – střední průmyslová škola, COP – centrum odborné přípravy, SŠ – střední škola, VOŠ – vyšší odborná škola

Praktické informace nejen pro školy

Web projektu

Na webu www.kurikulum.nuov.cz najdete:

- základní informace o projektu, o kurikulární reformě, o aktivitách projektu,
- přehled *konzultačních center* s kontakty,
- manuál pro sběr příkladů praxe škol *Jak psát příklady dobré praxe*,
- seznam *pilotních škol* zapojených do projektu,
- *časté dotazy*, kde jsou otázky a odpovědi řazeny podle témat (postup tvorby a zavádění ŠVP, koncepce ŠVP, profil absolventa, učební plán, učební osnovy, klíčové kompetence, průřezová témata).

Sběr příkladů z praxe škol při tvorbě a zavádění ŠVP

Projekt umožňuje učitelům vyměňovat si své zkušenosti a prezentovat svou činnost na tvorbě ŠVP, a to prostřednictvím sběru tzv. příkladů dobré praxe škol.

V projektu sbíráme a dále šíříme *příklady praxe škol týkající se především těchto oblastí*:

- zkušenosti z výuky,
- projektové vyučování a žákovské projekty,
- školní vzdělávací programy,
- klima školy, sebehodnocení školy a školní vzdělávací programy,
- sociální partnerství.

Jak postupovat při sběru Vašich praktických zkušeností, se dozvíte na webu projektu www.kurikulum.nuov.cz v manuálu *Jak psát příklady dobré praxe*.

Kontakty

PhDr. Jana Kašparová
hlavní manažerka projektu Kurikulum S
jana.kasparova@nuov.cz

Doc. RNDr. Pavel Petrovič, CSc.
zástupce hlavní manažerky
pavel.petrovic@nuov.cz

Nikola Slánská
asistentka projektu
nikola.slanska@nuov.cz

Mgr. Lucie Šnajdrová
manažerka PR projektu
lucie.snajdrova@nuov.cz

Webové stránky projektu Kurikulum S
www.kurikulum.nuov.cz

Kontakty na regionální konzultační centra najdete v přehledu na straně 2 nebo na webu projektu.

Hodnocení pokusného ověřování školních vzdělávacích programů v tříletých oborech

Ve školním roce 2008/2009 skládali poprvé závěrečné zkoušky žáci tříletých oborů, kteří se učili podle pilotních školních vzdělávacích programů (ŠVP). Zajímalo nás, zda existuje z pohledu škol rozdíl v úspěšnosti žáků, kteří se vzdělávali podle pilotních ŠVP a podle standardních učebních dokumentů. Srovnání 15 pilotních škol přineslo zajímavé poznatky.

Výkony žáků u závěrečných zkoušek

◆ U 8 oborů vzdělání hodnotili učitelé celkovou úroveň odborných vědomostí žáků, kteří se učili podle pilotního ŠVP, u závěrečných zkoušek jako lepší, u 7 oborů nevidí učitelé významné rozdíly. Horší úroveň neuvedla žádná škola.

V čem byla úroveň vědomostí žáků u zkoušek lepší a proč?

◆ Ke zlepšení výsledků žáků u závěrečných zkoušek vedla podle škol důkladná příprava v rámci opakování a shrnutí učiva, která byla zaměřena na témata k závěrečným zkouškám. Přitom vyučující poukazovali na nejčastější nedostatky, vyskytující se při předchozích závěrečných zkouškách.

◆ Mírně se zlepšila úroveň požadovaných kompetencí. ŠVP jsou zaměřeny více na potřeby praxe, jsou promyšlené a zaměřené na výstupy, což umožňuje snadnější uplatnitelnost na trhu práce. Rovněž struktura předmětů, která byla konzultována se sociálními partnery, lépe vyhovuje potřebám výuky. Ve výuce se více používaly pomůcky a práce s internetem pro získávání informací a jejich prezentaci v projektové výuce.

◆ Mezipředmětové vazby byly systematicky provázány s učivem příbuzných či souvisejících předmětů. Lepší provázanost odborných předmětů vedla k pochopení souvislostí v daném oboru. ŠVP lépe definoval cíle vzdělávání v jednotlivých předmětech.

◆ Žáci prokazovali komplexnější přehled a lépe se orientovali v problémech. Požadavky na vzdělávání jsou v ŠVP jednoznačně identifikovatelné a čitelné a žáci s nimi byli průběžně seznamováni. Podle těchto požadavků byly definovány klíčové a odborné kompetence.

◆ V praktické zkoušce žáci prokazovali lepší schopnost aplikovat teoretické poznatky do pracovních činností. Podle škol

došlo ke zkvalitnění spolupráce učitelů teoretické a praktické výuky. Dochází k účasti učitelů odborného výcviku v odborné teoretické výuce, k výměně praktických zkušeností vyučujících, tedy ke zkvalitnění výuky v návaznosti učiva teorie a praxe.

◆ Školy, které vykonávaly zkoušky podle Jednotného zadání závěrečné zkoušky, konstatují, že jde o vhodnou formu ukončení vzdělávání. Zkoušky byly spravedlivější, vyžadovaly větší samostatnost žáků a lepší uplatnění nabytých dovedností v oboru.

◆ Školy přijaly požadavky sociálních partnerů, kteří na první místo kladou profesní odbornost. Ve výuce byl dáván větší důraz na praktické dovednosti.

◆ Ve skupinové práci jsou žáci schopni lépe spolupracovat.

naplňovat jen velmi obtížně. Na velkou část těchto kompetencí má mnohem větší vliv společnost, okolí, rodina atd. než škola.

◆ V oboru kuchař – číšník se školy potýkají s nízkou úrovní společenského chování přijatých žáků, která je nezbytně nutná při

styku s hosty, pracovními partnery a spolupracovníky.

◆ Školy upozorňují na to, že je těžké probudit zájem žáků o studium. Příčinou je malá podpora rodiny. Beze změn v obsahu a způsobu vzdělávání by docházelo k ještě horším výsledkům.

◆ Komunikace žáků v cizím jazyce je řadou škol považována za nedostatečnou, zvláště u oborů služeb v komunikaci se zákazníkem. Příčinou je malý zájem žáků o vzdělávání a nízká úroveň znalostí ze základní školy.

◆ Některé školy si stěžují na nedostatek sociálních partnerů.

◆ Mezi úpravami, které školy provedly v pojetí a obsahu odborné složky vzdělávání, jsou především inovace ŠVP podle nových RVP, aktualizace učiva v souladu s potřebami praxe a vývojovými trendy v oboru, úpravy v mezipředmětových vazbách, zestručnění ŠVP a úpravy v souvislosti se společným vyučováním oborů v 1 třídě.

Gabriela Šumavská

Pilotní školy

● Do projektu Kurikulum S je zapojeno 27 pilotních středních odborných škol.

● Na všech pilotních školách byly v rámci předchozího projektu (Pilot S) vytvořeny rámcové vzdělávací programy a dva roky tu probíhalo praktické ověřování těchto programů při výuce.

● Kurikulum S sleduje na pilotních školách výuku podle ŠVP ve 3. a 4. ročnících až do závěrečných či maturitních zkoušek. Ve školním roce 2008/09 proběhly závěrečné zkoušky na 15 pilotních školách. Ve školním roce 2009/10 proběhnou poprvé maturitní zkoušky na maturitních oborech pilotních škol.

● Poznatky z pokusného ověřování výuky podle pilotních ŠVP a ze zkušeností pilotních škol budou sloužit nejen pro obnovení ŠVP těchto škol, ale i ostatním odborným školám.

Jak se školám dařilo naplnit požadavky profilu absolventa?

◆ Z 15 hodnocených oborů na pilotních školách je u tří uvedeno, že se podařilo dosáhnout výsledků vzdělávání uvedených v profilu absolventa příslušného ŠVP. Ostatní školy uvádějí, že se jim těchto výsledků podařilo dosáhnout pouze částečně.

Co se školám dařilo?

◆ U většiny žáků se podařilo dosáhnout úrovně očekávaných odborných kompetencí v teoretické i praktické rovině. ◆ Dále byl na některých školách zaznamenán pozitivní posun v rozvoji komunikativních, personálních a sociálních kompetencí, např. vládnutí kompetencí souvisejících s prodejem zboží.

Co se nedařilo?

◆ Některé školy naopak sdělují, že v oblasti personálních a sociálních kompetencí absolventů se výsledky vzdělávání dařily

Informace projektu Kurikulum S.

Příloha Odborného vzdělávání, informačního bulletinu NÚOV č. 5/2009.

Vyšlo 30. 11. 2009.

Odpovědný redaktor: Vladimír Voznička.

Redaktorka: Lucie Šnajdrová.

Grafická úprava: Mgr. Ondřej Suchý.

Vydavatel: Národní ústav odborného vzdělávání, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10.

Tisk: Tiskárna Zikmund.

Vedeno pod číslem registrace MK ČR 6275.

ISSN 1210-7387.